

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

Վ. Բրուտովի անվ. պետական
համալսարանի ռեկտոր՝
պրոֆ. Գ. Հարությունյան
25 փետրվարի 2021 թ.

ԱՌԱՋԱՏԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ

ԿԱՐԾԻՔ

ՄԱՀՍՈՒԴ ՖԻՐՈՒԶԻ ՄՈՂԱԴԴԱՄԻ

**«ԱՆԳԼՈՍՄԵՐԻԿՅԱՆ ԵՎ ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ԴԱՐԻ ԻՐԱՆԻ ՄԱՆԿԱԿԱՆ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՎԱՆԴՈՒՅԹՆԵՐԸ՝ ՀԻՄՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ ՄԱՐԿ ՏՎԵՆԻ ԵՎ
ՀՈՒՇԱՆԳ ՄՈՐԱՂԻ ՔԵՐՄԱՆԻՒ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»
Ժ. 01.07 «ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՄԲ
ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆԻ
ՀԱՅՅՄԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒԱԿԱՆ ԱՏԵՆԱԽՈՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

Մահմուդ Ֆիրուզի Մողադդամի ատենախոսությունը նվիրված է անգլոամերիկյան և 20-րդ դարի Իրանի մանկական գրականության ավանդույթներին՝ հիմք ընդունելով Մարկ Տվենի և Հուշանգ Մորաղի Քերմանիի ստեղծագործությունները:

Աշխատանքի նորույթը պայմանավորված է պարսկական մանկապատանեկան գրականության զարգացման և մասնավորապես Հուշանգ Մորաղի Քերմանիի ստեղծագործությունների վրա Մարկ Տվենի ազդեցությանը նվիրված հետազոտությունների բացակայությամբ:

Ատենախոսությունը բաղկացած է ներածությունից, երեք զլուխներից, եզրակացություններից, օգտագործած գրականության ցանկից և հավելվածից: Ներածության մեջ ատենախոսը հիմնավորում է թեմայի արդիականությունը, գիտական նորույթը, ներկայացնում ատենախոսության նպատակներն ու խնդիրները: Առաջին զլխում հեղինակն անդադառնում է անգլոամերիկյան և իրանական մանկական գրականությունների կայացմանը և զարգացման միտումներին մինչև 20-րդ դար: Այս զլուխը հիմնականում նկարագրողական բնույթ է կրում և ներկայացնում է նախ՝ անգլիական մանկական գրականության /հաճախ՝ ոչ միայն մանկական/ պատմությունը, որից հետո խոսվում է Իրանում մանկական գրականության զարգացման մասին:

Երկրորդ գլուխը նվիրված է 20-րդ դարի անգլոամերիկյան և իրանական մանկական գրականությունների առանձնահատկություններին, իսկ ատենախոսության երրորդ գլխում քննության են առնվում Մարկ Տվենի և Հուշանգ Մորադի Քերմանիի ստեղծագործությունները:

Աշխատանքի վերջում հանրագումարի են բերված ատենախոսության հիմնական արդյունքները և արված են համապատասխան եզրակացություններ:

Հրատարակված հոդվածները հիմնականում ընդգրկում են հետազոտության արդյունքները, սեղմագրի բովանդակությունը ևս արտացոլում է ատենախոսության հիմնական դրույթները:

Ընդհանուր առմամբ՝ Մահմուդ Ֆիրուզի Մոդադդամի ատենախոսությունը բավական համալիր և հսկայական նյութ ամփոփող հետազոտություն է: Այն կարող է օգտագործվել Իրանում մանկական գրականությանը նվիրված դասախոսություններում, Հուշանգ Մորադի Քերմանիի ստեղծագործության և անգլոամերիկյան գրականության հետ նրա առնչության խնդիրներին նվիրված դասընթացներում:

Ակնհայտ է, որ հեղինակը կատարել է ծավալուն աշխատանք, բայցևայնպես, կցանկանալինք նշել որոշ անհարթություններ.

1. Ատենախոսության մեջ առկա են ընդհանրական բնույթ կրող և ոչ բավականաչափ հիմնավորված պնդումներ: Օրինակ, 15-րդ էջում, նշելով, որ 19-րդ դարը *«հատուկ ուշադրության է արժանանում գրականության պատմության մեջ»*, հեղինակը գրում է, որ մարդը սկսում է ընկալվել *«ոչ թե որպես ուղղակի բանական էակ, այլ որպես բազմակողմանի անձ, ով ոչ միայն ունակ է հասկանալ այն, ինչ կատարվում է շրջակա աշխարհում, այլ նաև նա գգում է, անհանգստանում է, գործում է, այսինքն, համագործակցում է աշխարհի հետ ոչ միայն բանականությամբ»*: Պարզաբանման կարիք ունեցող և երբեմն վիճելի նման ձևակերպումներն ատենախոսության մեջ բավական շատ են:

2. Ատենախոսության մեջ հաճախ օգտագործվում են գիտական աշխատությանը չպատշաճող, պարզունակ ձևակերպումներ: Օրինակ՝ *«Այդ շրջանում Եվրոպայում մեծահասակները հասկացան, որ մանուկները տարբերվում են մեծահասակներից և նրանց զարգացումն ու կատարելագործումը պահանջում է մեծահասակների աջակցությունը»*:

3. Ատենախոսությունը գերհագեցած է ուսումնասիրության բուն թեմային չառնչվող տեղեկություններով: Այսպես, օրինակ, խոսելով մանկական գրականության զարգացման մասին՝ ատենախոսն անդրադառնում է տվյալ դարաշրջանի մի շարք հեղինակներին, որոնք որևէ առնչություն չունեն մանկական գրականության հետ: Նման

ստեղծությունները որևէ կերպ չեն նպաստում ատենախոսության բուն թեմայի բացահայտմանը:

4. Իրանում անգլոամերիկյան մանկապատանեկան գրականության ստեղծագործությունների թարգմանությունների մասին խոսելիս հեղինակը նախ անդրադառնում է առհասարակ գրական թարգմանության դերին և նշանակությանը, որից հետո էլ մանրամասն ներկայացնում դրա պատմությունը. «*Թարգմանությունը ևս մարդկության լեզուների պես հին պատմություն ունի: Այն նախ սկիզբ է առել բանավոր տարբերակով, իսկ մարդկանց մտածողության, փորձի ու որոնումների արդյունքերը գրավոր տեսք ընդունելուց ի վեր, երբ լեզուների տարբերության պատճառով անհատները չկարողացան կարդալ և ընկալել դրանք, հարկադրաբար տարածում գտավ թարգմանության արվեստը, այսպիսով, աշխարհի գրադարանների գրավոր աղբյուրների մի սովոր հաստվածը ներառեց տարբեր լեզուներից թարգմանված աշխատությունները*» /Էջ 103-104/: Ցանկալի կլիներ, որ հայտնի փաստերի փոխարեն աշխատանքն ավելի շատ վերլուծական նյութ պարունակեր:

5. Անգլիացի և ամերիկացի մի շարք գրողների անունների, ինչպես նաև որոշ եզրույթների գրության մեջ առկա են սխալներ: Ատենախոսության մեջ հանդիպում են նաև անճշտություններ: Օրինակ՝ «*Եթե անդրադառնանք Միջնադարի կամ Լուսավորության շրջանների գրականությանը, կարող ենք նշել Դ.Դեֆոյի /Daniel Defoe, 1660-1731/, Ջ.Սվիֆթի /Jonathan Swift, 1665-1745/ ստեղծագործությունները*»:

Այնուամենայնիվ, ատենախոսությունը հիմնականում համապատասխանում է նմանատիպ աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներին, իսկ ատենախոսության հեղինակ Մահմուդ Ֆիրուզի Մողադդամին արժանի է իր հայցած՝ բանասիրական գիտությունների թեկնածուի աստիճանին:

Համաշխարհային գրականության եվ մշակույթի ամբիոնի վարիչ՝

Սարգսյան պրոֆ. Ն.ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Վ. Բրյուսովի անվան ՌՆՀ-ի
գիտքարտուղար

Սարգսյան Ն. ՓԻԼԱՎՉՅԱՆ